

Kivine kraftledningsprojekt, Vörå, Storkyro, Vasa, Laihela, Korsholm

Kontaktmyndighetens utlåtande om programmet för miljökonsekvensbedömning

NTM-centralen i Södra Österbotten har gett utlåtande om programmet för miljökonsekvensbedömning i Kivine kraftledningsprojekt 8.7.2025. Kontaktmyndigheten kompletterar nämnda utlåtande med detta utlåtande när det gäller åsikter och Trafikledsverkets utlåtande som saknades i det. Även sammandraget av Korsholms kommuns utlåtande har preciserats. Detta utlåtande ersätter utlåtandet om programmet för miljökonsekvensbedömning som NTM-centralen har gett 8.7.2025.

1 Uppgifter om projektet

Projektets namn och läge

Projektansvarig: Energiequelle Oy, Malmgatan 30, 00100 HELSINGFORS

Konsult: Ramboll Finland Oy, Kauppatori 1–3 F, 60100 Seinäjoki

Kontaktmyndighet

Kontaktmyndighet för projektet har varit Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten.

Den projektansvariges beskrivning av projektet och projekialternativen

Energiequelle Oy planerar att bygga en kraftledning för 400 kV från Kivine vindkraftsprojekt till Toby elstation i Korsholm. Längden på den kraftledning som byggs är ungefär 33 km. Ungefär hälften av sträckningen placerar sig intill redan befintliga kraftledningar. Bredden på ledningsområdet i en ny terrängkorridor är ungefär 62 m och då ledningen placeras intill en befintlig ledning blir ledningskorridoren ungefär 42 m bredare. De sträckningar som granskas för kraftledningen ligger i områden som hör till kommunerna Vörå, Storkyro, Vasa, Laihela och Korsholm.

Alternativ i bedömningen

ALT0: Projektet genomförs inte.

ALT1a: En kraftledning för 400 kV byggs från Kivine vindkraftsprojekt till Toby elstation. I Laihela går alternativet ALT1a nordost om de befintliga kraftledningarna för 400 kV och 110 kV.

ALT1b: En kraftledning för 400 kV byggs från Kivine vindkraftsprojekt till Toby elstation. I Laihela går alternativet ALT1b sydväst om de befintliga kraftledningarna för 400 kV och 110 kV.

2 Inledande av förfarandet vid miljökonsekvensbedömning

Energiequelle Oy har inlett förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (nedan bedömningsförfarande) den 6 maj 2025 genom att lämna in ett program för miljökonsekvensbedömning (nedan bedömningsprogram) för Kivine kraftledningsprojekt, Vörå, Storkyro, Vasa, Laihela, Korsholm till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten (nedan NTM-central).

Behovet av bedömningsförfarande i fråga om projektet bestäms med stöd av punkt 8 b) mer än 15 kilometer långa kraftledningar ovan markytan för minst 220 kilovolt i bilaga 1 till lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (nedan MKB-lagen).

3 Förhandsöverläggning

Kontaktmyndigheten ordnade en förhandsöverläggning den 10 april 2024, för att främja bland annat hanteringen av den helhet av bedömnings-, planerings- och tillståndsförfaranden som projektet kräver och informationsutbytet mellan den projektansvarige och myndigheterna. I förhandsöverläggningen deltog NTM-centralen i Södra Österbotten, Energiequelle Oy, Ramboll Finland Oy, Vörå kommun, Storkyro kommun, Laihela kommun, Vasa stad, Södra Österbottens förbund, Österbottens förbund och Österbottens museum.

4 Information och samråd om bedömningsprogrammet

Kontaktmyndigheten informerade om bedömningsprogrammet och framläggandet av det samt om möjligheten att framföra åsikter och utlåtanden genom en offentlig kungörelse under tiden 9 maj – 9 juni 2025. Kungörelsen och bedömningsprogrammet publicerades på NTM-centralens webbplats <http://www.ntm-centralen.fi/kungorelser/sodra-osterbotten> och miljöförvaltningens webbplats www.miljo.fi/kivine-kraftledning-MKB. Kommunerna Vörå, Storkyro, Laihela och Korsholm

samt Vasa stad har ombetts informera om kungörelsen på sina webbplatser. Dessutom har det informerats om bedömningsprogrammet och framläggandet av det samt möjligheten att framföra åsikter och utlåtanden genom tidningsannonser som publicerades i tidningarna Ilkka-Pohjalainen och Vasabladet den 9 maj 2025.

Under samrådstiden har man kunnat bekanta sig med bedömningsprogrammet i Vörå, Storkyro och Laihela kommundomstugor samt Korsholms ämbetshus och samserviceenheten i Lillkyro.

Ett informationsmöte för allmänheten om bedömningsprogrammet ordnades den 20 maj 2025 klockan 17–19 i Savilahti-talo på adressen Merikartvägen 5, 66500 Lillkyro med möjlighet att delta även på distans. Förutom representanter för kontaktmyndigheten och den projektansvarige deltog 8 personer i mötet på plats medan cirka 2 åhörare deltog på distans. Frågor som togs upp på mötet var bland annat möjligheten att använda jordkabler för elöverföringen, ersättningarna till markägarna, möjligheten att ansluta projektet till befintliga kraftledningsgator samt eventuellt inlösningsförfarande.

5 Utlåtanden och åsikter om bedömningsprogrammet

Kontaktmyndigheten begärde utlåtanden om bedömningsprogrammet av kommunerna och andra myndigheter inom projektets influensområde som sannolikt berörs av saken. Till kontaktmyndigheten inkom 15 utlåtanden och 7 åsikter om bedömningsprogrammet. Österbottens räddningsverk, Strålsäkerhetscentralen, museerna i Seinäjoki och Närings, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland, fiskerimyndigheten, har meddelat att de inte har något att yttra om bedömningsprogrammet.

I det följande presenteras kontaktmyndighetens syn på det centrala innehållet i responsen från samrådet. Utlåtandena och åsikterna i sin helhet finns på www.miljo.fi/kivine-kraftledning-MKB med undantag av uppgifter som har betraktats som personuppgifter.

Sammandrag av utlåtandena

NTM-centralen i Södra Österbotten, ansvarsområdet för trafik och infrastruktur anser att beskrivningen av nuläget i fråga om trafiken och planen för konsekvensbedömning i bedömningsprogrammet förefaller tillräckliga. Vid planeringen och byggandet av elöverföringen bör Trafikledsverkets föreskrifter beaktas.

Södra Österbottens förbund påpekar att i bedömningsförfarandet som gäller projektet bör de allmänna planeringsbestämmelserna om ekologiska förbindelser och det arkeologiska kulturarvet i Södra Österbottens

landskapsplan 2050 beaktas. I bedömningen av de sammantagna konsekvenserna bör andra energiproduktions- och elöverföringsprojekt i närområdet beaktas. I bedömningsbeskrivningen bör projektets konsekvenser för målen i Södra Österbottens och Österbottens landskapsplaner samt för planbeteckningarna och planbestämmelserna i de planerna analyseras.

Fingrid Oyj påpekar att ett korsningsutlåtande bör begäras av Fingrid i fråga om byggande i närheten kraftledningarna.

Forststyrelsen påpekar i omedelbar närhet av den planerade elöverföringssträckningen finns fastigheter i statens ägo som reserverats för skydd och som kommer att inrättas som naturskyddsområden. Dessa fastigheter bör beaktas i bedömningsbeskrivningen och projektets konsekvenser för dem bör bedömas. Projektets sträckningsalternativ ligger som närmast cirka 280 meter (ALT1A) eller 350 meter (ALT1B) från Naturaområdet Peräskogen (FI0800105, SAC). *Forststyrelsen* anser att i bedömningsförfarandet som gäller Naturaområdet bör man bedöma elöverföringssträckningen inverkan på flygekorren, som ligger till grund för skyddet av området, samt artens möjligheter att röra sig. *Forststyrelsen* påpekar att i närheten av den planerade elöverföringssträckningen planeras även andra elöverföringsprojekt, som bör beaktas och presenteras i bedömningsförfarandet för detta projekt.

Naturresursinstitutet (Luke) påpekar att de planerade inventeringarna av skogshöns och stora rovdjur förefaller otillräckliga. *Naturresursinstitutet* konstaterar att genom att använda jordkablar för kraftledningen kan man undvika kollisionsdödlighet bland fåglar. *Naturresursinstitutet* anser det viktigt att man i bedömningsbeskrivningen beaktar projektets sammantagna konsekvenser med andra markanvändningsprojekt. Dessutom bör projektets konsekvenser för närbelägna Naturaområden utredas.

Korsholms kommunstyrelse konstaterar att elöverföringsalternativen finns på området för Korsholms kommuns strategiska generalplan, som godkändes den 10 juni 2013. Planen saknar rättsverkningar, men den styr markanvändningen och samhällsutvecklingen i kommunen. Kraftledningsalternativen finns dessutom på området för utkastet till delgeneralplanen för Helsingby–Toby, planutkastet var framlagt under tiden 5 juni–14 augusti 2024. Kraftledningssträckningarna sammanfaller endast delvis med det område för kraftledningar som anvisats i planutkastet. *Kommunstyrelsen* påpekar att flera parallella och nya ledningsgator kan orsaka betydande negativa konsekvenser för bland annat kulturarvet, värdefulla landskapsområden och den byggda miljön. Under bedömningsförfarandet är det viktigt att utreda konsekvenserna för markägarna, invånarna, markanvändningen, Toby elstation och landskapsbilden. Dessutom bör det utredas om det är möjligt att använda

befintliga kraftledningsgator för elöverföringen. Om det inte är möjligt att använda sig av redan befintliga linjegator förutsätter kommunen att nya platser för elstationer anvisas där elöverföringen från några samlade vindkraftsområden når stamnätet eller närmaste elnät. Förslagsvis i Vörå kommun någonstans i närheten av Toby-Hirvisuo kraftledning (Harjavalta-linjen). Alternativt kan jordkabel diskuteras inom området för Helsingby-Toby delgeneralplan.

Korsholms kommun, miljövården konstaterar att i projektet bör man i första hand utnyttja befintliga elöverföringssträckningar samt utreda hur kraftledningarnas konsekvenser för landskapet kan minimeras. När det gäller Tobyområdet bör möjligheten att anlägga jordkablar undersökas. Miljövården påpekar att på de elöverföringssträckningar som planerats på Korsholms kommuns område är sannolikheten för sura sulfatjordar stor.

Österbottens förbund ber att de allmänna planeringsbestämmelserna om elöverföring i såväl Österbottens landskapsplan 2040 som Österbottens landskapsplan 2050 beaktas. Kraftledningarna bör i första hand koncentreras till en gemensam ledningskorridor och gemensamma stolpar. Fragmentering av sammanhängande skogsområden bör undvikas. I planeringen bör möjligheterna att främja den biologiska mångfalden och trygga de ekologiska förbindelserna beaktas. Förbundet anser det viktigt att övriga projekt i närområdet och deras sammantagna konsekvenser beaktas i konsekvensbedömningen.

Österbottens museum konstaterar att i bedömningsbeskrivningen bör beaktas även lokalt värdefulla objekt och helheter i den byggda kulturmiljön. Museet anser att den planerade elöverföringssträckningen kommer att ha negativa konsekvenser för landskapet, kulturmiljön och invånarnas trivsel.

Trafikledsverket påminner att om projektet observerar behov av att exempelvis bredda anslutningar eller förstärka vägkonstruktioner, planeras och verkställs åtgärderna på den projektansvariges bekostnad. NTM-centralen i Birkaland är tillståndsmyndighet när det gäller anslutningstillstånd och eventuella specialtransporter. När kablar och ledningar placeras i vägområdet bör lagen om trafiksystem och landsvägar samt Trafikledsverkets och Traficom anvisningar och bestämmelser efterföljas. NTM-centralens tillstånd behövs för arbete och placering av konstruktioner i vägområdet. Placering av kraftledningar i järnvägsområde sker med inlösningstillstånd eller genom att komma överens om placeringen med Trafikledsverket i enlighet med 36 § i banlagen. Trafikledsverkets anvisningar ska följas när det gäller placering av konstruktioner, anordningar och ledningar i järnvägsområde.

Vörå kommun, miljövården påpekar att den planerade elöverföringssträckningen går söder om Vörå ådal, som är ett nationellt

värdefullt landskapsområde. Miljövården ifrågasätter tillräckligheten av de inventeringar av flyttfåglar och häckande fåglar som ska göras inom elöverföringssträckningens influensområde.

Sammanfattning av åsikterna

En privatperson uttrycker i en åsikt oro för projektets negativa konsekvenser för människor, natur och fåglar. I åsikten föreslås att den planerade elöverföringssträckningen ska flyttas till kommungränsen mellan Vörå och Storkyro, får att uppnå tillräckligt avstånd till det befintliga byggnadsbeståndet. På Kråkholmshällorna i närheten av den planerade elöverföringssträckningen finns forngravar och skyddade objekt.

I *en privatpersons* åsikt (två underskrifter) berättar man att på området för den planerade elöverföringssträckningen finns bland annat flygekorror och åkergrödor.

I *en privatpersons* åsikt (två underskrifter) motsätter man sig att elöverföringssträckningen placeras på jord- och skogsbruksområden som ägs av de undertecknade, särskilt på åkrar som används för odling. Att kraftledningar dras över åkrar som används som mångfalds- och viltåkrar inverkar negativt på framför allt insekterna, fåglarna och livsmiljöerna i området.

Korsvind Ab (c/o Forststyrelsen) berättar i sin åsikt att ett alternativ för elöverföringen från den havsbaserade vindpark som planeras utanför Korsnäs är en luftledning till Toby elstation. De planerade kraftledningarna för Korsnäs havsbaserade vindkraftsprojekt och Kivine kraftledningsprojekt korsar inte varandra, men båda ansluter till Toby elstation söderifrån nära varandra. I bedömningsförfarandet som gäller Kivine kraftledningsprojekt bör samtliga andra kraftledningsprojekt i närområdet anges tydligt och beaktas i konsekvensbedömningen för projektet.

I *en privatpersons* åsikt (två underskrifter) motsätter man sig att elöverföringssträckningen går över åkrar som används för odling.

I *åsikten av en privatperson* framförs oro över projektets skadliga konsekvenser för jordbruket och personen föreslår att kraftledningens sträckning ändras på den inledande sträckan så att den följer gränsen till Storkyro och Vörå.

I *åsikten av en privatperson* (57 underskrifter) framförs oro över projektets konsekvenser för landskapet och levnadsförhållandena för människorna som bor nära. I åsikten föreslås att man utnyttjar redan befintliga kraftledningar för elöverföringen. I Korsholms kommuns område skulle man alternativt kunna bygga elöverföringen med jordkablar.

6 Kontaktmyndighetens utlåtande om bedömningsprogrammet

Programmet för miljökonsekvensbedömning uppfyller de krav på innehållet som nämns i 3 § i MKB-förordningen och bedömningsprogrammet har behandlats på det sätt som MKB-lagstiftningen kräver.

Utöver det som anförts i bedömningsprogrammet bör vid utarbetandet av bedömningsbeskrivningen och de utredningar som hänför sig till den beaktas följande saker som kontaktmyndigheten för fram (punkterna **KM** nedan).

Projektbeskrivning och projektalternativ

I bedömningsprogrammet presenteras en beskrivning av projektet, dess syfte och läge, uppgifter om markanvändningsbehovet och projektets koppling till andra projekt, uppgifter om den projektansvarige samt en uppskattad tidsplan för planeringen och genomförandet av projektet. I bedömningsprogrammet presenteras internationella, nationella och regionala energi- och klimatmål samt hur projektet hänför sig till dessa mål.

I bedömningsprogrammet presenteras utöver det s.k. 0-alternativet, dvs. att projektet inte genomförs, två andra alternativ. I bedömningsprogrammet beskrivs hur de alternativ som ska bedömas har utformats.

KM: Projektalternativen presenteras tydligt på kartor och verbalt. Utöver kartorna har kraftledningssträckningens bredd åskådliggjorts med skärningsbilder, som gör det lättare att uppfatta linjen även i terrängen.

All verksamhet som hänför sig till projektet och som är nödvändig för att projektet ska kunna genomföras, bör beskrivas och bedömas likvärdigt. Bedömningsbeskrivningen bör vara så åskådlig och förståelig som möjligt. Projektbeskrivningen bör preciseras utifrån den information som erhållits vid bedömningen. Uppgifter om avfall och de avfallsmängder som uppkommer under projektets livscykel bör anges, liksom avfallshanteringsmetoderna och slutdeponerings- eller återvinningsalternativen.

Planer och tillstånd som projektet förutsätter

I bedömningsprogrammet redogörs för de planer, tillstånd och därmed jämförbara beslut som projektet förutsätter och som eventuellt behövs.

KM: De tillstånd och planer som projektet förutsätter har i huvudsak utretts på ett heltäckande sätt. Kontaktmyndigheten påpekar att den aktuella lagstiftningen om inlösningstillstånd bör beaktas i bedömningsbeskrivningen. Dessutom bör anmälningsskyldigheten enligt 2 kap. 15 § i vattenlagen (587/2011) beaktas.

MKB-förfarandet samt kompetens hos dem som utarbetat bedömningsprogrammet

I bedömningsprogrammet beskrivs faserna i bedömningsförfarandet, målen, parterna, uppgifter om deltagande och växelverkan under bedömningsförfarande samt en uppskattad tidsplan. I MKB-förfarandets inledande fas har en förhandsöverläggning ordnats.

KM: Ett centralt syfte med bedömningsförfarandet är att öka medborgarnas tillgång till information och möjligheter att delta, så det måste satsas tillräckligt på den information som ges och parternas möjligheter att ge respons under förfarandet.

I tidsplanen för bedömningsförfarandet bör man beakta den tid som krävs för eventuella tilläggsutredningar, till exempel de behov av att komplettera naturinventeringarna som förts fram.

I bedömningsprogrammet beskrivs utbildningen och erfarenhetsåren för de personer som deltar i bedömningen samt deras roll i bedömningen. Kontaktmyndigheten konstaterar att uppgifterna om kompetensen hos dem som utarbetat bedömningen är tillräckliga.

Miljöns nuvarande tillstånd, miljökonsekvenser som ska bedömas samt metoder

I bedömningsprogrammet beskrivs på allmän nivå miljöns nuvarande tillstånd, den planerade markanvändningen och skyddsobjekt längs de kraftledningssträckningar som ska bedömas. I bedömningsprogrammet presenteras de miljökonsekvenser som ska bedömas enligt MKB-lagen samt de utredningar som ska göras. Som de mest betydande miljökonsekvenserna anges konsekvenserna för landskapet och naturen. Under byggandet berörs särskilt rekreationen och trafiken av konsekvenser. Enligt bedömningsprogrammet beror influensområdets storlek på de miljökonsekvenser som bedöms. Vissa konsekvenser är begränsade till området för sträckningsalternativen, medan vissa sprids över ett större område. Projektets miljökonsekvenser bedöms under projektets hela livscykel.

KM: I bedömningsprogrammet identifieras projektets betydande konsekvenser. Kontaktmyndigheten betonar att i konsekvensbedömningen bör man koncentrera sig särskilt på att bedöma de konsekvenser som sannolikt är mest betydande och detta bör framföras tydligt i rapporteringen. Kontaktmyndigheten förutsätter att samma bedömningsmetod används konsekvent för att bestämma de olika konsekvenstypernas betydelse. I bedömningsbeskrivningen bör man förklara hur känsligheten och förändringens storlek har bedömts i fråga om de olika konsekvenstyperna. Det är nödvändigt att se över

influensområdena när bedömningen framskrider och vid behov utvidga dem utifrån resultaten av utredningarna. I bedömningsbeskrivningen bör man presentera och motivera projektens influensområden enligt konsekvenstyp, även på kartbilder. I bedömningsbeskrivningen bör även 0-alternativet beaktas i bedömningen av alla konsekvenser.

Konsekvenserna bör bedömas utan lindrande åtgärder. I samband med bedömningen bör eventuella åtgärder för att lindra negativa konsekvenser presenteras. I bedömningsbeskrivningen bör det beskrivas på vilket sätt de lindrande åtgärderna och osäkerhetsfaktorena inverkar på konsekvensernas betydelse. Under MKB-förfarandet är det bra att utreda möjligheterna att förlägga byggnadsarbetena till en tidpunkt då miljökonsekvenserna är som minst. I bedömningsbeskrivningen bör det beskrivas hur befintliga terrängkorridorer har beaktats vid valet av alternativ.

Konsekvenser för markanvändning och materiell egendom

I bedömningsprogrammet beskrivs den nuvarande markanvändningen och bebyggelsen i området, planläggningen inom projektområdet och i närliggande områden samt andra kända markanvändningsplaner. Landskapsplanläggningen har beaktats i fråga om landskapen Södra Österbottens och Österbotten. För konsekvensbedömningen utreds den nuvarande markanvändningen samt gällande och anhängiga planer på sträckningsalternativen för kraftledningarna och i deras näromgivning. Även responsen från sammankomsterna för allmänheten och i utlåtandena beaktas.

KM: De källuppgifter som hänför sig till planerna presenteras i huvudsak bra och tydligt i bedömningsprogrammet. Södra Österbottens förbund påpekar att Södra Österbottens landskapsplan 2050 också innehåller en allmän planbestämmelse om ekologiska förbindelser. Österbottens förbund påpekar att i bedömningsförfarandet bör beaktas den allmänna planeringsbestämmelsen om det arkeologiska kulturarvet i Österbottens landskapsplan 2050. Kontaktmyndigheten ber att de saker som Södra Österbottens förbund och Österbottens förbund nämner beaktas.

För att bedöma projektets konsekvenser och genomförbarhet bör den aktuella situationen i projektområdet och det närliggande området beskrivas i konsekvensbeskrivningen i fråga om alla befintliga plannivåer. I konsekvensbeskrivningen bör man också bedöma hur de riksomfattande målen för områdesanvändningen uppnås inom projektet.

Enligt lagstiftningen bör man i bedömningen av ett projekts sammantagna konsekvenser beakta de sammantagna konsekvenserna av befintliga och godkända verksamheter. Enligt kontaktmyndighetens åsikt är det nödvändigt att beakta även de sammantagna konsekvenserna med

planerade projekt i den mån det finns information om dem. Vid bedömningen av sammantagna konsekvenser bör i synnerhet konsekvenserna för området vid Toby elstation beaktas, eftersom det planeras att flera kraftledningar ska anslutas till elstationen.

I konsekvensbedömningen bör projektets konsekvenser för materiell egendom beaktas. Detta har framkommit i Korsholms kommunstyrelsens utlåtande samt i åsikterna från privatpersoner. Kontaktmyndigheten påpekar i förfarandet vid miljökonsekvensbedömning uppskattas inte de värdeförluster som ett projekt orsakar för fastigheter, men i bedömningen bör man utreda projektets konsekvenser för materiell egendom såsom areal som går förlorad, samt konsekvenserna av fragmentering av skiften.

Konsekvenser för jorden och berggrunden samt yt- och grundvattnet

Enligt bedömningsprogrammet bedöms konsekvenserna för jorden och berggrunden som expertarbete. Konsekvenserna bedöms huvudsakligen utgående från en kartgranskning. Konsekvenserna för marken bedöms enligt befintlig information om markens beskaffenhet vid stolpplatserna på om rådet.

Enligt bedömningsprogrammet bedöms konsekvenser för yt- och grundvattnet (kvalitet och mängd) på basis av planerna för elöverföringssträckningen, miljöförvaltningens öppna data, kartgranskningar samt vid behov undersökningar i terrängen. Vattendrag samt klassificerade grundvattenområden på kraftledningslinjen utreds. Projektets konsekvenser för yt- och grundvattnet har bedömts uppkomma medan kraftledningen byggs.

Utifrån Geologiska forskningscentralens kartläggningsmaterial är sannolikheten för sura sulfatjordar måttlig eller stor på en del av elöverföringssträckningen.

KM: På en del av elöverföringssträckningen förekommer sura sulfatjordar med stor och måttlig sannolikhet. Eftersom Geologiska forskningscentralens material är riktgivande kan förekomsten av sura sulfatjordar inte heller uteslutas på de områden där sannolikheten är liten. I bedömningsbeskrivningen bör det anges hur sura sulfatjordar beaktas i projektet samt metoderna att minimera de olägenheter som de orsakar.

Enligt bedömningsprogrammet kommer projektet att korsa vattendrag. I bedömningsprogrammet anges inte den ekologiska statusen hos de vattenförekomster som kraftledningen korsar eller tangerar. I bedömningsbeskrivningen bör man bedöma projektets konsekvenser för den ekologiska statusen hos de vattenförekomster som kraftledningen passerar eller tangerar liksom för ytvattnen och för fåroarnas struktur och strandzoner. I bedömningsbeskrivningen bör det presenteras kartor över

elöverföringssträckningen där fårorna syns. I bedömningsbeskrivningen bör åtgärder för lindra konsekvenserna för vattendrag presenteras.

Konsekvenser för växtlighet och naturtyper

Elöverföringssträckningen går över flera åkrar och skogsområden. I den västra delen löper den intill en befintlig elledning liksom öster om Kyrö älv. Största delen av projektområdets skogar är torr mo eller frisk mo. På elöverföringssträckningarna finns inga livsmiljöer som är skyddade med stöd av 10 § i skogslagen. De små myrmarker som finns vid sträckningen är utdikade. På kraftledningssträckningarna finns inga kända skyddskrävande naturtyper som avses i 64 § i naturvårdslagen och inga sådana objekt som är skyddade med stöd av 2 kap. 11 § i vattenlagen. I början av projektområdet finns skogsbestånd med naturvärden, bland annat grövre granblandskog på Kråkhölmshällorna.

Enligt bedömningsprogrammet bedöms konsekvenserna för växtlighet och naturtyper som expertarbete. Området har granskats med hjälp av bland annat kartor, flygfoton och geodata för att lokalisera livsmiljöer som potentiellt kan vara värdefulla i skyddshänseende. Konsekvenserna för växtligheten bedöms genom jämförelse av de förändringar som projektet orsakar och de konsekvenser dessa innebär för naturtyperna och arterna jämfört med nuläget. Speciellt bedöms projektets konsekvenser för värdefulla naturobjekt samt för naturens mångfald, varvid man på områdesnivå beaktar det ekologiska nätverk som naturobjekten bildar.

KM: I naturinventeringarna och bedömningen av naturkonsekvenserna bör rekommendationerna i handboken Naturinventeringar och naturkonsekvensbedömning (LUOPAS-handboken) iakttas. Avvikelser från rekommendationerna ska motiveras. Artobservationer som gjorts inom utredningsområdet ska föras in på webbplatsen laji.fi. I konsekvensbeskrivningen bör man bedöma konsekvenserna särskilt för naturvärden som är skyddade enligt lag eller annars beaktansvärda eller utesluta deras förekomst inom projektets influensområde. Av bedömningsbeskrivningen bör det framgå hur konsekvensernas storlek och objektens känslighet har bedömts.

I konsekvensbeskrivningen bör de kartläggningsrutter som man färdats under naturinventeringarna presenteras och artobservationerna bör sammanställas på en karta. Dessutom bör det förklaras hur många gånger samma område har kartlagts. I samband med konsekvensbedömningen bör metoderna för att lindra projektets negativa naturkonsekvenser presenteras.

Det är mycket viktigt att bedöma projektets direkta och indirekta sammantagna konsekvenser tillsammans med andra projekt som förändrar markanvändningen. Särskilt de sammantagna konsekvenserna för

naturmiljöernas och arternas livsmiljöers kvalitet och enhetlighet bör utredas och bedömas i bedömningsbeskrivningen. Som källuppgifter för utredningarna bör användas även de öppna geografiska datamängder som Finlands miljöcentral publicerat i fråga om naturtyper.

Konsekvenser för fåglar

Projektets konsekvenser för fåglar bedöms som expertarbete. Konsekvenserna för fåglar utreds inom projektområdet och i dess närmaste omgivning med hjälp av fågelinventeringar som görs under 2025. I bedömningsförfarandet ingår inventeringar av häckande fåglar i fråga om beaktandevärda häckande fågelarter, inventeringar av skogshöns spelplatser och uggleinventeringar. I fråga om flyttfåglar utnyttjas resultaten av den observation av vår- och höstflyttningen som gjorts inom ramen för Kivine vindkraftsprojekt och dessutom observeras vårflyttningen på potentiella åkerområden på elöverföringssträckningen. Dessutom utnyttjas befintlig information från observationer och i litteratur, samt andra potentiella uppgiftskällor och till exempel öppna geografiska datamängder. Terränginventeringarna riktas till objekt som på förhand tolkats som potentiella. Det viktigaste syftet är att kartlägga förekomsten av skyddsmässigt viktiga arter på planeringsområdet och det potentiella influensområdet.

KM: Som ett led i bedömningen av konsekvenserna för fåglar bör man identifiera de kraftledningsavsnitt som är kritiska med tanke på fåglarna. I bedömningsbeskrivningen bör man bedöma risken för att fåglar kolliderar med kraftledningarna samt presentera metoder som minskar risken.

Enligt bedömningsprogrammet har man som källuppgifter skaffat uppgifter endast om rovfåglars boplatser på området för kraftledningssträckningen. Kontaktmyndigheten påpekar att som källuppgifter bör användas observationer av alla arter som är skyddade genom lag, hotade eller annars beaktansvärda. I inventeringarna bör man också beakta de arter som är fridlysta med stöd av 70 § i naturvårdslagen och som upprepade gånger använder samma bo, eftersom det är förbjudet att skada deras bon året runt.

Kontaktmyndigheten anser att de planerade inventeringarna av häckande fåglar inte är tillräckliga. Anvisningarna i LUOPAS-handboken bör iakttas i fråga om metoderna, tidpunkterna och antalet observationsdagar. I inventeringarna bör man beakta hur de fågelarter som förekommer i området beter sig, för att de arter som är aktiva olika årstider ska kunna observeras. När det gäller ugglor och skogshöns bör man vid konsekvensbedömningen utöver terränginventeringar använda tidigare observationer samt litteratur, eftersom bestånden varierar kraftigt olika år beroende på hur mycket föda det finns.

Enligt bedömningsprogrammet bedöms kollisionssödigheten bland flyttfåglar och dess inverkan på populationerna vid behov med hjälp av modellering för de viktigaste arterna som anses vara känsliga för vindkraft. Kontaktmyndigheten påpekar att kollisionssödigheten bland flyttfåglar och dess inverkan på populationerna bör bedömas för de viktigaste arter som anses vara känsliga för kraftledning. De inventeringar av flyttfåglar som föreslås i bedömningsprogrammet motsvarar inte anvisningarna i LUOPAS-handboken, och avvikelser från anvisningarna har inte motiverats. Projektområdet finns på sädgåsens och sångsvanens höst- och vårflyttstråk. Kontaktmyndigheten anser att de planerade inventeringarna av flyttfåglar är otillräckliga. Kontaktmyndigheten påpekar att utöver terränginventeringar som görs under ett år bör vid bedömningen av konsekvenserna för flyttfåglar dessutom användas tidigare fågelobservationer från området samt litteratur, eftersom en inventering som görs ett år är känslig för slumpmässig variation.

Konsekvenser för arter enligt bilaga IV(a) till habitatdirektivet samt annan beaktansvärd fauna

Enligt bedömningsprogrammet har inga särskilda fladdermusutredningar planerats på kraftledningssträckningar. Områdets fladdermusarter uppskattas baserat på de utredningar som gjorts inom ramen för Kivine vindkraftsprojekt samt på analys av livsmiljöerna längs kraftledningssträckningarna.

Förekomsten av flygekorror har enligt bedömningsprogrammet kartlagts på elöverföringssträckningarna 2021–2024 genom kartläggning av spillning. Undersökningarna i terrängen koncentrerades till de skogsområden som är potentiellt bäst lämpade för flygekorre. Syftet med utredningen var att utreda flygekorrens eventuella föröknings- och rastområden, potentiella revir och förbindelser samt att bedöma projektets eventuella inverkan på flygekorrens föröknings- och rastområden.

Förekomsten av åkergröda har kartlagts på elöverföringssträckningen våren 2022 och 2023. Avsikten med utredningen var att undersöka förekomsten av åkergröda och dess eventuella föröknings- och rastområden i närheten av byggområdena samt att bedöma projektets eventuella konsekvenser för åkergrödorna.

KM: Kontaktmyndigheten konstaterar att ifall det i analysen av fladdermössens livsmiljöer hittas områden där det potentiellt förekommer föröknings- och rastområden för fladdermöss eller objekt som annars är viktiga för förekomsten av fladdermöss, bör en inventering av fladdermöss göras i terrängen på dessa områden.

Enligt uppgifterna i bedömningsprogrammet har utredningarna om flygekorror inte gjorts i enlighet med inventeringsanvisningarna för arten,

och utifrån dem kan man inte dra tillförlitliga slutsatser om förekomsten av flygekorrar. När miljökonsekvenserna bedöms bör man göra inventeringar i terrängen vid rätt tidpunkt och med iakttagande av inventeringsanvisningarna för arten. I inventeringarna av flygekorrar och konsekvensbedömningen bör man beakta att arten är kortlivad, och därför gör man inte nödvändigtvis några observationer av flygekorrar i livsmiljöer som lämpar sig för arten ett enstaka inventeringsår. Det hör till artens ekologi att reviren tillfälligt står tomma. I inventeringar av flygekorrar är det därför nödvändigt att i terrängen kartlägga även livsmiljöer som lämpar sig för arten samt hålträd och bon av ris som observerats där, trots att ingen spillning skulle observeras.

När det gäller utredningarna om åkergrödor påpekar kontaktmyndigheten att enligt inventeringsanvisningarna för arten (Nieminen & Ahola 2017) ska man lyssna efter åkergrödor i områden som lämpar sig för arten minst två gånger. Området behöver inte besökas en andra gång, om en föröknings- och rastplats för arten observerades redan under det första besöket.

Konsekvenser för naturskyddsområden

Enligt bedömningsprogrammet bedöms projektets konsekvenser för skyddsområden i näromgivningen som expertarbete. Som källuppgifter i konsekvensbedömningen används uppgifter från Natura-datablanketterna samt geodata från andra skyddsområden.

Inom mindre än två kilometers avstånd från kraftledningssträckningen finns endast ett område som hör till nätverket Natura 2000; Naturaområdet Peräskogen norr om kraftledningssträckningen. Under bedömningsförfarandet utreds behovet av en Naturabedömning för Naturaområdet Peräskogen. I utredningen bedöms om kraftledningsprojektet kan ha direkta eller indirekta försämrade konsekvenser för grunderna för skyddet av Naturaområdet och om konsekvenserna eventuellt kan vara betydande. Om betydande konsekvenser inte kan uteslutas, görs en Naturabedömning.

De alternativa kraftledningssträckningar går cirka 130 meter norr om naturskyddsområdet Mattila (YSA259373) på privat mark och cirka 400 meter sydsydväst om naturskyddsområdet Uusollila (YSA258770) på privat mark.

KM: Enligt den preliminära bedömningen är den utredning om behovet av Naturabedömning som presenterats i bedömningsprogrammet tillräcklig i fråga om Naturaområdet Peräskogen (FI0800105, SAC). Om det utifrån ovan nämnda utredning framkommer behov av att utarbeta en egentlig Naturabedömning, bör Naturabedömningen inlämnas i samband med konsekvensbeskrivningen.

Kontaktmyndigheten ber att Forststyrelsens utlåtande beaktas, enligt vilken det i omedelbar närhet av den planerade elöverföringssträckningen finns fastigheter i statens ägo som reserverats för skydd och som kommer att inrättas som naturskyddsområden. Dessa fastigheter bör beaktas i bedömningsbeskrivningen och projektets konsekvenser för dem bör bedömas.

Konsekvenser för landskap, kulturmiljöer och fornlämningar

Landskapspåverkan bedöms genom en landskapsanalys och visualiseringar med hjälp av fotomontage. Fotomontagens betraktelsepunkter väljs så att fotona kan åskådliggöra kraftledningars typiska landskapspåverkan samt konsekvenserna för landskapsvärdena och kraftledningarnas landskapspåverkan med tanke på bebyggelsen eller rekreationen.

Som källuppgifter i projektet används inventeringar av landskapsområden och kulturmiljöer som är värdefulla på riksnivå och landskapsnivå samt utredningar och inventeringar som gjorts för landskapsplanläggningen.

En inventering av fasta fornlämningar görs på kraftledningssträckningarna under terrängsäsongen 2025. Konsekvenserna för landskapet och den byggda miljön bedöms av en landskapsarkitekt.

KM: Kontaktmyndigheten betonar att visualiseringarna bör göras särskilt för områden där landskapet är känsligt och i närheten av bosättning. Kontaktmyndigheten anser att det är viktigt att fotografierna för visualiseringarna tas med ett objektiv som motsvarar vad människoögat ser. Riktningarna för visualiseringarna bör vara motiverade och sådana att visualiseringarna beskriver förändringen i landskapet ur bosättnings synvinkel. I visualiseringarna bör man beakta andra projekt som eventuellt syns i landskapet, såsom vindkraftsprojekt och befintliga kraftledningar.

För att lindra konsekvenserna för landskapet bör sådana åtgärder föreslås som är genomförbara och inte beroende av markanvändningen i det omgivande området.

Konsekvenser för människornas levnadsförhållanden och trivsel

Konsekvenser som berör människorna granskas i synnerhet i kraftledningens närområde. Det anges att de konsekvenser som påverkar människorna mest är landskapspåverkan samt inverkan på trivsel och användning av området för rekreation. De närmaste bostadshusen finns cirka 50–60 m från kraftledningen i Hakola i Laihela. Närmaste fritidshus ligger knappt 100 meter från kraftledningens sträckning på Saijolaområdet i Storkyro.

Som utgångsmaterial vid bedömning av konsekvenserna för människornas levnadsförhållanden och trivsel används en invånarenkät och respons från framläggningen av dokumenten. Som metod för bedömning av konsekvenserna för människornas levnadsförhållanden och trivsel används expert analyser av utgångsmaterialet. Konsekvensbedömningen görs av en expert som är specialiserad på sociala konsekvenser.

KM: I bedömningsbeskrivningen bör bostads- och fritidshusen anges på en karta. Det bör också anges hur de närmaste byggnaderna beaktas i projektplaneringen samt bedömas vilka elektromagnetiska påverkningar som riktas mot de närmaste bostads- och fritidshusen.

De viktigaste resultaten av invånarenkäten bör beskrivas tydligt i bedömningsbeskrivningen.

Konsekvenser för trafiken

Bedömningen av hur trafiken påverkas är främst koncentrerad på konsekvenserna för smidigheten och säkerheten i trafiken.

Konsekvensbedömningen görs av en expert som är specialiserad på trafikkonsekvenser. Konsekvenser för trafiken uppkommer främst under byggtiden på grund av transporterna av kraftledningens konstruktioner och annan trafik i anslutning till byggandet under byggtiden och i rivningsskedet. Transport av kraftledningskonstruktioner har i allmänhet inte krävt specialtransporter.

KM: Planen för bedömning av konsekvenserna för trafik och beskrivningen av nuläget är tillräckliga. I bedömningen bör man beakta konsekvenserna för trafiken under projektets hela livscykel. I beskrivningen bör man redogöra för vilka miljökonsekvenser den ökade trafikmängden orsakar invånarna och miljön inom influensområdet. I bedömningsbeskrivningen bör alternativa transportrutter anges. Kontaktmyndigheten ber att också NTM-centralen i Södra Österbottens vägplaner beaktas.

Konsekvenser för klimatet

Enligt bedömningsprogrammet görs bedömningen av konsekvenserna för klimatet av en expert som är specialiserad på klimatkonsekvenser. Utifrån tidigare kraftledningsprojekt uppkommer de största klimatutsläppen från en kraftledning av byggandet. Andra typiska konsekvenser är minskade kolsänkor och kollager till följd av att träd och annan växtlighet röjs på kraftledningsområdet och på området för den infrastruktur ledningen kräver. Kollagret i marken minskar också på de punktformiga platser där grävning sker och där eventuella nya vägar byggs.

KM: I bedömningsprogrammet har de huvudsakliga utsläppskällorna under kraftledningens livscykel identifierats. Metoderna för bedömning och

beräkning av klimatkonsekvenserna samt de osäkerheter och begränsningar som hänför sig till dem bör presenteras tydligt i bedömningsbeskrivningen. Tidpunkterna för konsekvenserna under livscykeln bör också granskas. I bedömningsbeskrivningen bör klimatkonsekvenserna bedömas med avseende på klimatmålen på lokal nivå och landskapsnivå och sättas i relation till dem.

I bedömningsbeskrivningen bör anges volymen av det trädbestånd samt den skogsareal som försvinner. Dessutom bör man bedöma metoder för att lindra de negativa klimatkonsekvenserna och hur de kan tas i bruk. Konsekvenserna bör jämföras med fortsatt nuläge. Fördelarna och nackdelarna för klimatet bör behandlas separat från varandra.

I bedömningsbeskrivningen bör det anges hur behoven av anpassning till klimatförändringar och klimatriskerna bedöms och hur man förbereder sig på dem.

Metoder att minska de negativa konsekvenserna och bedömningens osäkerhetsfaktorer

I bedömningsbeskrivningen framläggs åtgärder som kan vidtas för att minska de negativa miljökonsekvenserna. De kan gälla exempelvis placeringen av kraftledningsstolpar, sträckningslinjer eller tidpunkt för byggarbetet.

I bedömningsbeskrivningen kommer dessutom de osäkerhetsfaktorer som hänför sig till bedömningen att presenteras. Osäkerhetsfaktorer presenteras i samband med varje delområde av konsekvensbedömningen. När det gäller osäkerhetsfaktorer som ska bedömas fokuserar man på sådana aspekter som tydligt kan minska bedömningens tillförlitlighet.

KM: De antaganden som gjorts och använts vid bedömningen samt de identifierade osäkerhetsfaktorer och deras inverkan på bedömningens slutresultat bör presenteras enligt konsekvenstyp i bedömningsbeskrivningen. I bedömningen bör man försöka hitta möjligheter att förebygga eller lindra projektets negativa konsekvenser i fråga om alla konsekvenstyper. De metoder som presenteras för att lindra negativa konsekvenser bör vara genomförbara och tillräckligt konkreta.

Jämförelse av alternativ och projektets genomförbarhet

Konsekvenserna av projekialternativen jämförs utgående från resultaten av konsekvensbedömningen med hjälp av en jämförelsetabell. I jämförelsetabellen antecknas alternativens viktigaste konsekvenser på ett åskådligt och enhetligt sätt. I bedömningsbeskrivningen bedöms också de alternativa sträckningarnas miljömässiga genomförbarhet.

KM: Jämförelsen av konsekvenser bör presenteras tydligt i bedömningsbeskrivningen. När alternativen jämförs bör skillnaderna mellan de olika alternativens miljökonsekvenser beskrivas både verbalt och i tabellform, i synnerhet i fråga om de viktigaste miljökonsekvenserna. I jämförelsen bör man tydligt beakta även projektområdets utveckling på det aktuella avsnittet om projektet inte genomförs.

Uppföljning av konsekvenserna

Vid behov görs en plan för kontroll av miljökonsekvenserna för bedömningsbeskrivningen, om betydande osäkerheter framkommer vid konsekvensbedömningen eller om det utifrån de bedömda konsekvenserna konstateras föreligga behov av särskild uppföljning. Med hjälp av kontrollen kan man ge akt på bland annat hur väl den nu gjorda bedömningen motsvarar verkligheten. Dessutom kan man utreda om byggarbetena ger upphov till sådana förändringar i miljöns tillstånd att nödvändiga åtgärder måste vidtas för att förhindra dem.

KM: Kontrollplanen bör särskilt fokusera på de konsekvensobjekt som projektet sannolikt har betydande konsekvenser för. Kontaktmyndigheten finner det viktigt att det i konsekvensbeskrivningen redogörs för vem som svarar för uppföljningen och hur uppföljningen rapporteras.

7 Inlämnande av och information om utlåtandet om bedömningsprogrammet

NTM-centralens lämnar sitt utlåtande och kopior av de utlåtanden och åsikter som inkommit om bedömningsprogrammet till den projektansvarige. Utlåtandet delges samtidigt dem som ombetts yttra sig och dem som framfört åsikter.

Utlåtandet om bedömningsprogrammet publiceras på myndighetens webbplats <http://www.ntm-centralen.fi/kungorelser/sodra-osterbotten> och miljöförvaltningens webbplats www.miljo.fi/kivine-kraftledning-MKB.

8 Avgift, fastställande av avgiften och möjlighet att begära omprövning av avgiften

Avgiften är 4600 euro.

Avgiften för kontaktmyndighetens utlåtande om bedömningsprogrammet fastställs i enlighet med ett mindre projekt (5 – 10 dagsverken). Avgiften bestäms med stöd av förordningen om NTM-centralernas avgifter.

En betalningsskyldig som anser att ett fel har begåtts vid fastställande av avgiften för den motiverade slutsatsen kan begära omprövning av avgiften hos NTM-centralen inom sex månader från det att detta utlåtande meddelades.

9 Tillämpade bestämmelser

Lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017) 8, 16 och 18 §

Statsrådets förordning om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (277/2017) 3 §

Lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) 8 §

Statsrådets förordning (794/2024) om närings-, trafik- och miljöcentralernas, arbets- och näringsbyråernas samt utvecklings- och förvaltningscentrets avgiftsbelagda prestationer 2025 2 §.

Ärendet har behandlats inom ansvarsområdet för miljö och naturresurser vid NTM-centralen i Södra Österbotten.

Ärendet har föredragits av överinspektör Miia Lae och avgjorts av gruppchef Elina Venetjoki.

Detta dokument har godkänts elektroniskt i verkets elektroniska ärendehanteringssystem. Anteckning om elektroniskt godkännande finns på dokumentets sista sida.

Bilagor

Bilaga 1. Utlåtanden och åsikter

Bilaga 2. Anvisning om begäran om omprövning av avgiften

Sändlista

Energiequelle Oy
Ramboll Finland Oy

Vörå kommun
Storkyro kommun
Laihela kommun
Vasa stad
Korsholms kommun